

Bảng đồ phân tách nhiều cách duyên hợp trợ

PHẦN LỚN	PHẦN TRUNG	PHẦN NHỎ
HIỆP TRỢ THÔNG THƯỜNG	Vô Dị Thực	1. Toàn phi trách xứ
		2. Hữu hổ tương
		3. Hữu hổ tương – Tương ứng
		4. Hữu Bất tương ứng
	Hữu Dị Thực	5. Toàn phi trách xứ
		6. Hữu hổ tương
		7. Hữu hổ tương – Tương ứng
		8. Hữu Bất tương ứng
		9. Hữu Bất tương ứng – Tương ứng
HIỆP TRỢ HỮU QUYỀN HỮU ĐẠO	Vô Dị Thực	10. Toàn phi trách xứ
		11. Hữu hổ tương
		12. Hữu hổ tương – Tương ứng
		13. Hữu Bất tương ứng
	Hữu Dị Thực	14. Toàn phi trách xứ
		15. Hữu hổ tương
		16. Hữu hổ tương – Tương ứng
		17. Hữu Bất tương ứng
		18. Hữu Bất tương ứng – Tương ứng
HIỆP TRỢ HỮU TRƯỞNG HỮU QUYỀN HỮU ĐẠO	Vô Dị Thực	19. Toàn phi trách xứ
		20. Hữu hổ tương – Tương ứng
		21. Hữu Bất tương ứng
	Hữu Dị Thực	22. Toàn phi trách xứ
		23. Hữu hổ tương – Tương ứng
		24. Hữu Bất tương ứng

Trước hết nói về 3 phần lớn.

1. Phần lớn thứ nhất: là hiệp trợ thông thường, Pāli gọi *Sāmaññaghaṭaṇā*, tức là phổ thông hay thông dụng. Vì hễ duyên chánh có thì các duyên phụ ấy vẫn có luôn.
2. Phần lớn thứ hai: là hiệp trợ hữu quyền, đạo, Pāli gọi *Sa indriyamagaghaṭaṇā* là chỉ những duyên hợp tác phải có Quyền duyên và Đồ đạo duyên.
3. Phần lớn thứ ba: là hiệp trợ hữu trưởng hữu quyền hữu đạo, Pāli gọi là *sādhipati indriyamagga* tức là khi hợp trợ phải có Trưởng duyên, Quyền duyên và Đồ đạo duyên.

Mỗi phần lớn đều có 2 phần trung là:

- i. Vô dị thực (*Avipāka*) tức là không có Dị thực quả duyên.
- ii. Hữu dị thực (*Savipāka*) tức là có Dị thực quả duyên.

Phần lớn thứ nhất:

- Phần trung thứ nhất trong phần lớn thứ nhất, chia ra 4 phần nhỏ:
 - a. Toàn phi trách xứ (*Sabbatthānikaghaṭanā*) tức là hiệp trợ theo mỗi câu chánh, không lựa bỏ câu nào.
 - b. Hiệp trợ hữu hỗ tương (*Sa aññamaññaghaṭanā*) tức là những khi hiệp trợ phải có Hỗ tương duyên.
 - c. Hiệp trợ hữu hỗ tương tương ưng (*Sa aññamaññasampayuttaghaṭanā*) tức là hiệp trợ mà phải có Hỗ tương duyên và Tương ưng duyên.
 - d. Hiệp trợ hữu bất tương ưng hay Bất tương ưng duyên (*Savippayuttaghaṭanā*) tức là khi hiệp trợ phải có Bất tương ưng duyên.
- Phần trung thứ nhì của phần lớn thứ nhất chia thành 5 phần nhỏ (nhằm 5, 6, 7, 8 và 9), 4 phần trước như 4 phần trung thứ nhất, chỉ thêm phần nhỏ thứ 5 là
 - e. Hiệp trợ hữu hỗ tương hữu bất tương ưng (*Sa aññamaññavippayuttaghaṭanā*) tức là những khi hiệp trợ phải có Hỗ tương duyên và Bất tương ưng duyên phụ giúp.

Phần lớn thứ nhì cũng chia 2 phần trung như trước và 9 phần nhỏ cũng trùng như 9 phần trên.

Phần lớn thứ ba cũng chia 2 phần trung là vô dị thực và hữu dị thực như 2 phần lớn trên. Nhưng mỗi phần trung chỉ có 3 phần nhỏ đồng nhau.

- a. Hiệp trợ hữu trưởng quyền, đạo toàn phi trách xứ (*Sādhipati indriyamaggasatthānikaghaṭanā*) tức là chỉ những khi hiệp trợ phải có Trưởng duyên, Quyền duyên, Đồ đạo duyên tức là những duyên có đủ theo mỗi câu chánh.
- b. Hiệp trợ hữu hỗ tương tương ưng (*Sa aññamaññasampayuttaghaṭanā*) tức là chỉ những khi hiệp trợ phải có Hỗ tương duyên và Tương ưng duyên.
- c. Hiệp trợ hữu bất tương ưng (*Savippayuttaghaṭanā*) tức là khi hiệp trợ phải có Bất tương ưng duyên.

(Ba phần nhỏ sau cũng như thế.)

Nên lưu ý là phần trung và phần nhỏ mặc dù trùng văn, trùng nghĩa, nhưng kể duyên có khác nhau vì do phần lớn và phần trung khác, nên những phần nhỏ đều trùng tên mà duyên không đồng như sau.

Xin xem dẫn chứng một duyên đầu là Nhân duyên.

* Phần nhỏ thứ nhất: là hiệp trợ toàn phi trách xứ, vô dị thực giúp bằng cách thông thường đây.

Pháp năng duyên là 6 nhân tương ưng tức là tham, sân, si, vô tham, vô sân và vô si trợ 4 danh uẩn tương ưng, tức là giúp cho tâm, sở hữu hữu nhân, sắc tâm hữu nhân và sắc nghiệp tái tục với tâm hữu nhân.

Kể luôn có 5 duyên là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

Năm duyên vừa kể đều có đủ cả 7 câu chánh trong Nhân duyên.

* Phần nhỏ thứ hai: là hợp trợ hữu hỗ tương, vô dị thực thuộc cách thông thường.

- Pháp năng duyên như câu số 1.

- Pháp sở duyên là tâm hữu nhân, sở hữu hợp và sắc ý vật.

Kể luôn có 6 duyên là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ ba: là hiệp trợ hữu hỗ tương tương ưng, vô dị thực thuộc cách thông thường.

Pháp năng duyên: 6 nhân tương ưng trợ 4 danh uẩn tương ưng.

Hợp trợ tính luôn có 7 duyên: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Tương ưng duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 4: là hiệp trợ hữu bất tương ưng hay Bất tương ưng duyên, vô dị thực thuộc về cách thông thường.

Pháp năng duyên là: 6 nhân trợ sắc tâm và sắc nghiệp tái tục với tâm hữu nhân.

Hiệp trợ cách này tính luôn có 6 duyên: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh bất tương ưng duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 5: là hiệp trợ toàn phi trách xứ, hữu dị thực trợ giúp bằng cách thông thường.

Pháp năng duyên là 3 nhân dị thực tức là vô tham, vô sân và vô si hiệp với tâm quả để trợ giúp cho tâm quả, sở hữu hợp, sắc tâm quả hữu nhân, sắc nghiệp tái tục với tâm hữu nhân.

Hiệp trợ cách này tính luôn có 6 duyên là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 6: là hiệp trợ hữu hõ tương, hữu dị thực thuộc cách thông thường.

Pháp năng duyên như phần nhỏ thứ 5.

Pháp sở duyên là tâm hữu nhân, sở hữu hợp và sắc ý vật.

Hiệp trợ cách này tính luôn có 7 duyên là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hõ tương duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 7: là hiệp trợ hữu hõ tương tương ung, hữu dị thực thuộc cách thông thường, tức là 3 nhân hiệp tâm quả giúp 4 uẩn tương ung.

Hiệp trợ cách này tính cả có 8 duyên: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hõ tương duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Tương ung duyên, Câu sanh hiện hữu duyên và Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 8: là hiệp trợ hữu bất tương ung hay bất tương ung, hữu dị thực thuộc về cách thông thường.

Năng duyên là 3 nhân hiệp tâm quả.

Sở duyên là sắc tâm hữu nhân, sắc nghiệp tái tục với tâm hữu nhân.

Hợp trợ với duyên này tính luôn có 7 là: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh bất tương ung duyên, Câu sanh hiện hữu duyên và Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 9: là hiệp trợ hữu hõ tương bất tương ung, hữu dị thực thuộc cách thông thường.

Pháp năng duyên là 3 nhân thiện hiệp tâm tái tục cõi ngũ uẩn trợ sắc ý quyền khi tái tục.

Duyên hợp trợ tính luôn có 8 là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hõ tương duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh bất tương ung duyên, Câu sanh hiện hữu duyên và Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 10: là hợp trợ toàn phi trách xứ, vô dị thực thuộc cách hữu quyền đạo.

Pháp năng duyên là nhân vô si trợ 4 danh uẩn tương ung, sắc tâm hữu nhân, sắc nghiệp tái tục với tâm hữu nhân.

Duyên hợp trợ tính luôn có 7 là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 11: là hữu hõ tương, vô dị thực thuộc cách hữu quyền, hữu đạo tức là nhân vô si trợ cho 4 uẩn tương ung và sắc ý quyền.

Duyên hợp trợ tính luôn có 8 là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hõ tương duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh hiện hữu duyên và Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 12: là hiệp trợ hữu hỗ tương tương ứng, vô dị thực thuộc cách hữu quyền hữu đạo tức là nhân vô si trợ 4 uẩn tương ứng.

Duyên hợp trợ tính luôn có 9 là: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Tương ứng duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 13: là hiệp trợ hữu bất tương ứng, vô dị thực thuộc cách hữu quyền hữu đạo tức là nhân vô si trợ sắc tâm hữu nhân và sắc tái tục với tâm hữu nhân.

Duyên hợp trợ kể luôn có 8 là: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh bất tương ứng duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 14: là hiệp trợ toàn phi trách xứ, hữu dị thực thuộc cách hữu quyền, hữu đạo tức là nhân vô si hiệp với tâm quả trợ 4 uẩn tương ứng, sắc tâm hữu nhân và sắc nghiệp tái tục sinh với tâm hữu nhân.

Duyên hợp trợ kể luôn có 8 là: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 15: là hiệp trợ hữu hỗ tương, hữu dị thực, thuộc cách hữu quyền hữu đạo tức là nhân vô si hợp tâm quả trợ 4 danh uẩn tương ứng và sắc ý vật.

Duyên hợp trợ kể luôn có 9 là: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 16: là hiệp trợ hữu hỗ tương tương ứng, hữu dị thực thuộc cách hữu quyền hữu đạo tức là nhân vô si hợp tâm quả trợ 4 uẩn tương ứng.

Duyên hợp trợ kể luôn có 10 là: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Tương ứng duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 17: là hiệp trợ hữu bất tương ứng, hữu dị thực thuộc cách hữu quyền hữu đạo, là nhân vô si hợp tâm quả trợ sắc tâm hữu nhân và sắc nghiệp tái tục hữu nhân.

Duyên hợp trợ kể luôn có 9 là: Nhân duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh bất tương ứng duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 18: là hiệp trợ hữu hỗ tương hữu bất tương ung, hữu dị thực thuộc cách hữu quyền hữu đạo tức là nhân vô si hợp 9 tâm tái tục cõi ngũ uẩn trợ cho sắc ý vật tái tục.

Hợp trợ cả thảy đặng 10 duyên là Nhân duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh bất tương ung duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 19: là hiệp trợ hữu trưởng hữu quyền hữu đạo toàn phi trách xứ, vô dị thực, thuộc về hữu trưởng quyền đạo tức là thẩm trưởng (nhân vô si) trợ 4 danh uẩn hữu trưởng tương ung và sắc tâm trưởng.

Hiệp trợ tính luôn có 8 là Nhân duyên, Câu sanh trưởng duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 20: là hiệp trợ hữu hỗ tương tương ung, vô dị thực thuộc về hữu trưởng quyền đạo tức là thẩm trưởng (nhơn vô si) trợ 4 uẩn hữu trưởng tương ung.

Duyên hợp trợ tính luôn có 10 là Nhân duyên, Câu sanh trưởng duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Tương ung duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 21: là hiệp trợ hữu bất tương ung, vô dị thực, thuộc về hữu trưởng quyền đạo tức là thẩm trưởng (nhơn vô si) trợ 4 uẩn hữu trưởng tương ung và sắc tâm trưởng.

Duyên hợp trợ có 9 là: Nhân duyên, Câu sanh trưởng duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh bất tương ung duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 22: là hiệp trợ hữu trưởng quyền, đạo toàn phi trách xứ, hữu dị thực, thuộc về hữu trưởng quyền đạo tức là thẩm trưởng hiệp với quả siêu thế trợ cho 4 uẩn tương ung trong tâm quả siêu thế và sắc tâm quả siêu thế.

Duyên hợp trợ tất cả có 9 là: Nhân duyên, Câu sanh trưởng duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 23: là hiệp trợ hữu hỗ tương tương ung, hữu dị thực thuộc về hữu trưởng quyền đạo tức là thẩm trưởng hiệp với quả siêu thế trợ cho 4 uẩn tương ung trong tâm quả siêu thế.

Duyên đồng trợ tất cả có 11 là: Nhân duyên, Câu sanh trưởng duyên, Câu sanh duyên, Hỗ tương duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Tương ung duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

* Phần nhỏ thứ 24: là hiệp trợ hữu bất tương ưng duyên, hữu dị thực thuộc về hữu trưởng quyền đạo tức là thâm trưởng trong tâm quả siêu thế trợ cho sắc tâm quả siêu thế.

Duyên hợp trợ tất cả có 10 là: Nhân duyên, Câu sanh trưởng duyên, Câu sanh duyên, Câu sanh y duyên, Dị thực quả duyên, Câu sanh quyền duyên, Đồ đạo duyên, Câu sanh bất tương ưng duyên, Câu sanh hiện hữu duyên, Câu sanh bất ly duyên.

Lời Dẫn

Hai mươi bốn phần nhỏ vừa nói đây, chỉ phân trong Nhân duyên mà thôi. Còn mấy duyên sau về phân học giả nương kiểu mẫu này mà chia theo 24 phần hay 24 cách như đã kể.

1. Nhân duyên
2. Cảnh duyên
3. Trưởng duyên
4. Vô gián duyên
5. Đẳng vô gián duyên
6. Câu sanh duyên
7. Hỗ tương duyên
8. Y chỉ duyên
9. Cận y duyên
10. Tiền sanh duyên
11. Hậu sanh duyên
12. Trùng dụng duyên
13. Nghiệp duyên
14. Dị thực quả duyên
15. Vật thực duyên
16. Quyền duyên
17. Thiên na duyên
18. Đồ đạo duyên
19. Tương ưng duyên
20. Bất tương ưng duyên
21. Hiện hữu duyên
22. Vô hữu duyên
23. Ly khứ duyên
24. Bất ly duyên